

Rahmi Gür

İnsan Kendine de İyi Gelir, Ahmet Büke

Öykü, ON8 Yay.

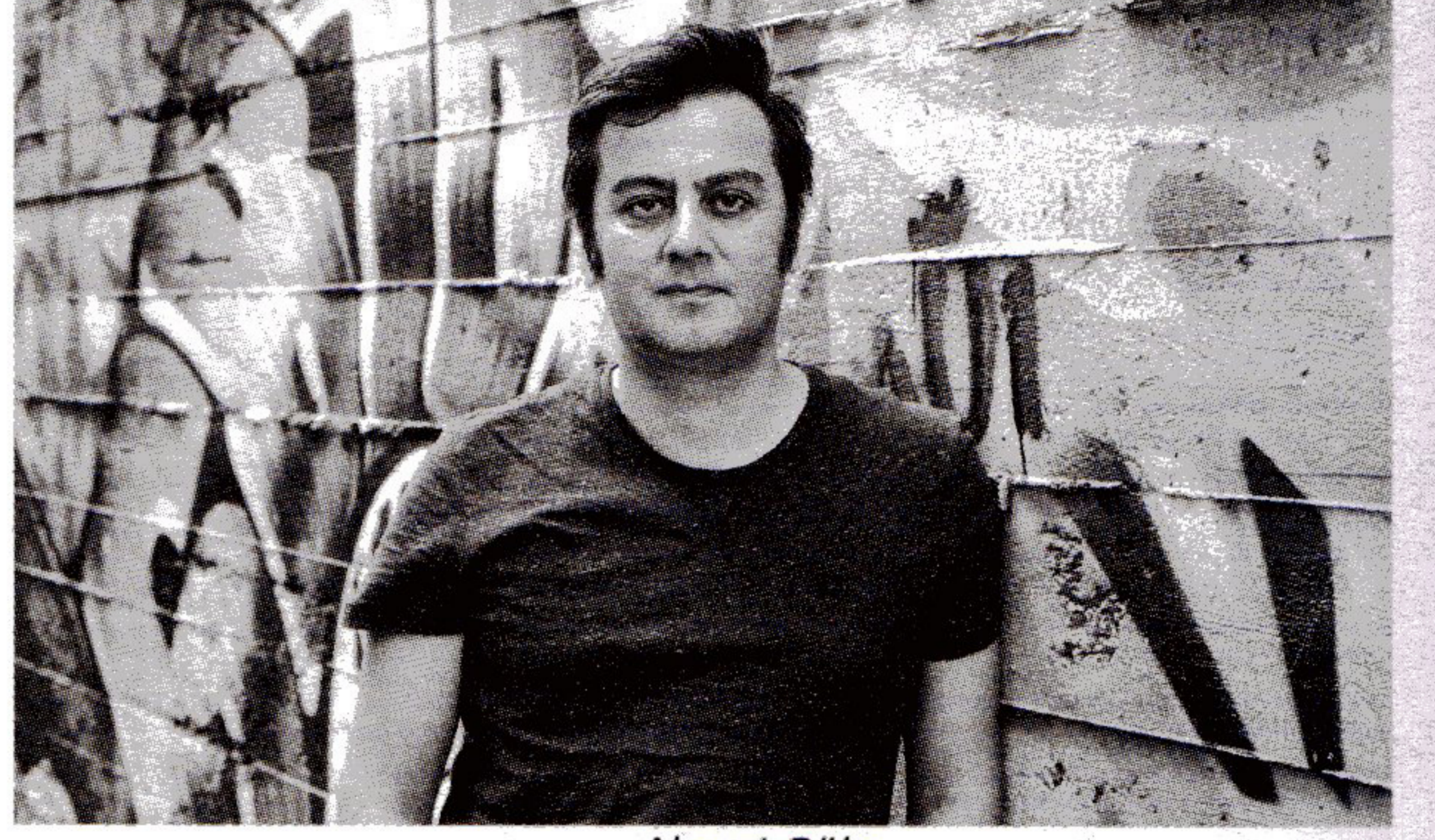
Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi'nin dedeler-nineler, to-runlar yoğunluğunda 'İnsan'ı arama çabalarına nasıl baş-lamalı bilemiyorum. Gizemli, gerçekçi, şaşırtıcı, uyarıcı bir bölük öyküsüyle yine okurunu şaşkına döndürüyor Ahmet Büke.

On beş yaşından bu yana özümü, "İyi bir insan nasıl olur? Nasıl davranırsam iyi insan olurum?" sorularını sora-rak yaşadım. Dinleri, mitleri, kahramanlıkları, korkaklıkları tanırken; dinsiz, kansız, kahraman olmadan insanlara bir avuç sevgi götürmek için elli altı yıl yürüdüm. Yorulduğumu duyumsadığım anda, bir yere varamadığım için umut-suzluğum kırılmaya yönelmişken, önüme bir kitap düşü-verdi: *İnsan Kendine de İyi Gelir*.

Tüm kitaplarını okumaktan gelen duygudaşlığın ver-diği güçle sorgulamaya başladım yazdıklarını. Her öyküde sorular yönelterek, yanıtlarını öykülerden bulmaya çaba-larken şaşırdım. Çarpıcı kısa öykülerin gizemli ve aydın-lanmacı gerçekliğinden olsa gerek bunların ülkemizdeki ve dünyadaki öncülerini yeniden okumak gereği de duydum. Okumamın ikinci nedeniyse; Çehov, Saroyan, Haşek ve Baykurt kokusu aramak içindi. Bulduğum gerçek, Anado-lulu, Akdenizli, Asyalı bir kokunun Ace Nasrettin alaysa-masıyla kara gülmeceye dönüşmesiydi. Kara mizahla gül-me yerine, üzünç bastı tinimi, tenim ürperdi. Biriktirdiğim öfkenin öznesini damıtıp, yaşamımda duyumsadığım la ay-nı olduğunu anlamanın buruşmasını yaşadım.

Ülkemizin geçmişinden günümüze uzanan poyraz fır-tınası esen günlerinde savrulan, soğuk alan çocukların sığındığı bir kovuğun nineler, dedeler olduğunu biliriz. Koruyucu kuytuluklarda yaşamak zorunda kalan çocuk-ların tinsel dünyasını, bilinçaltına attıklarının geleceğe yansımalarını fazlaca sorgulamaya yanaşmayız. Ahmet Bü-ke, sorgulamayı ve saklanan resimleri okuruyla paylaşma özverisini gösteren, aydın duruşlu öyküleri sunuyor. Sun-makla kalmıyor; kısa öykünün, kara güldürünün ve söy-leyecek sözü olan öykünün de okulunu kuruyor. Yaşadığı küçük çevrede yaralı bir fidanın, dede-nine sulamasıyla, mahalle korumasıyla, ortamın havasıyla nasıl biçimlendi-ğini örnekliyor.

Öykülerin tümünde yüzleşeceğimiz, seveceğimiz, öf-kemizi sevdiğimizden yüzüne vuramadığımız, en sıkıntılı anımızda yanımızda yöremizde oluveren, olmazlarsa ya-şayamayacağımızı duyumsadığımız, gülüşün özünü içinde saklayan insanlar yumağı vardır. Onların acımasızlıklarını,

Ahmet Büke

arada bir insanlık gösterdiklerinde bağışlamaya hazır oldu-ğumuzu sezinleriz. Kartal denli kocaman kanatlı koruyucu dede-nine; Arap Hatçam Teyze, Kasap Yılmaz Amca, Bak-kal Nihat, Berber Kâzım, Hafız Amca, Radyocu Ali dost olup kaynaşabilecek. İnsanlık defterinde, daha bozulmamış ve bozulmaya da yatkın olmayan kişilikler betimlenerek örneklenir öykülerde. Öykülerin çıkış özeğinin İzmir-Batı Anadolu olması Ahmet Büke'nin yöresel olduğunu göster-mez. İnsana da iyi gelme özündeki öykülerinin, kişiliğinin belirleyenleri olması bağlamında düşünülmesi gerekir.

Çağdaş yazınımızın usta öykücüsü Ahmet Büke ilginç biçimini başarıyla oluşturmuş, gelecek kuşaklara da ör-nek olacak yetkinliktedir. Birinci tekil kişiden anlatmanın tüm olumsuzluklarını yenmeyi başarmıştır. Anlatım kıvraklığına, anlam derinliğine, katmanlı anlatımın çağrıştıracı özgünlüklerine zorlamasızca ulaşabilmiştir. Öznesini, öz-nesinin duyarlılığını, insan algısını içtenlikle sergileme be-cerisini gösterir. Kısa betimleme, kısa ve vurucu tümceler zenginliğidir onun öyküleri.

"Yılmaz Amca, kasaplığı geçim için, hırsızlığı hayat için yapıyor. Edebiyat gibi işte, oradan anlayın siz." (s. 27)

Büke'nin kuşağı, siyasal baskılarla Türkçe'nin bile yasaklanıp, Arap-Fars hayranlığının İngilizce sevdasıyla coşturulduğu dönemdi. Sık sık Osmanlıca sözlüklere başvurma gereğini duysam da, yaz sığına karşın yük-sünmedim. Zorlayarak da olsa, araştırmaya yöneltmesine saygı duydum.

Ahmet Büke öykülerine bir ben tutkuluyum sanıyor-dum. Başka tutkunları da varmış da ödül bile vermişler. Ödüller bazen de gerçek değerlere verilirmiş. Öğrenmiş oldum.

Kısa öykülerden şiire uzanan damıtılmış bir anlatım-la okurun durgun duygularını, düşüncelerini kamçılama-yı başarıyor yazar. Türk öykücülüğünde önemli bir boşluğu dolduruyor. Son otuz yılın öykü karmaşasında kendine özgün bir yol açmış. Süremin dayatmalarından, değiştirip dönüştürmelerinden, satış kaygılarından uzak, öykülerin-de öne çıkardığı alçak gönüllülük içinde yol alıyor. Çağdaş Türk öykücülüğünde ulaştığı erim, uzun bir çabanın so-nucu. Çağdaş Türk öykücülüğünün gereklerini yaparken, ardıllarına da özgün bir örnek oluşturuyor.

Telefon görüşmemizde, "Sizler için en güzel öyküleri yazma sözü veriyorum," demişti. Ahmet Büke'nin sözünde durduğunu görmekten kıvanç duyuyorum.